

ČEPLOVÁ Zuzana: The Relationship between General Intelligence Factor G, Broad Cognitive Abilities and Working Memory.

(posudek diplomové práce)

Práce vznikla díky podpoře našeho pracoviště a Univerzity v Řezně; diplomantka produktivně zužitkovala vstřícnost uvedených pracovišť. Tematicky je věnována významné a spletité problematice vztahů mezi obecným inteligenčním faktorem g, „širokými“ kognitivními schopnostmi a obecnou pracovní pamětí. Téma je vyváženě zpracováno teoreticky i empiricko-výzkumně.

Po přiměřeném Úvodu je v kapitole 2. zasvěceně podán nástin poznatků k tématu pracovní paměti, uvedeny jsou vybrané aspekty vývoje názorů na tuto problematiku, otevřené otázky a hlavní teoretické modely. Kapitola výstižně nastiňuje vybrané oblasti aktuální pro empirický výzkum. 3. kapitola s názvem Pracovní paměť a vyšší kognitivní funkce v uvedeném duchu dále rozvíjí zpracování tématu ve jmenované podoblasti a relativní uzavření představuje kapitola 4. Úkoly pracovní paměti a užití strategie, jež je zaměřena na roli strategie. Uvedené tři kapitoly společně tvoří jednu obsahovou podoblast práce. Kapitolou 5. Inteligence práce přechází k sledování další hlavní proměnné. Autorka správně reflektuje vybrané momenty z historie sledování této klasické proměnné, načrtává vybrané současné nosné názory celostnější povahy na inteligenci a dospívá k obsahově provázanějšímu pohledu na inteligenci jak po stránce hlubšího porozumění vnitřně rozpornému vývoji jejího zkoumání, tak její v podstatě členité a přitom v určitých zřetelech jednotné povaze. Teoretickou část jako celek lze hodnotit kladně.

V Empirické části se autorka orientovala na teoreticky dobře zakotvený a z hlediska výzkumné proveditelnosti z bohatosti kognitivních proměnných přiměřeně „vypreparovaný“ výzkumný problém. Výzkumné hypotézy a otázky lze hodnotit jako dobře stanovené. Potřebnou pozornost autorka věnovala i operacionalizaci. Dosažený počet účastníků výzkumu (N = 54) lze považovat za únosný. Části práce věnované postupu a materiálům, dotazníkům, úlohám pro pracovní paměť a metodě LPS-neu svědčí o promyšlené a pečlivé přípravě empirického výzkumu a jeho provedení. Část věnovaná zpracování výsledků je dobře uspořádána a vedena ověřovanými hypotézami a orientována na zodpovězení výzkumných otázek. Dosažená zjištění dobře mapují výzkumem sledované vztahy mezi vybranými kognitivními proměnnými, podobu jejich povahy a míru těsnosti, resp. volnosti. Práce obsahuje rozsáhlejší diskusi, která reflektuje vybrané zřetele výzkumného postupu, dále dosažených zjištění jak v částech potvrzujících očekávání nebo souhlasných s výsledky jiných

výzkumníků, tak v částech odlišných či protikladných. Empirické části nelze upřít výzkumný přínos a inspiraci pro navazující zkoumání. Uvedená literatura je náležitá k sledovanému tématu. Práce jako celek má ve výsledku kladnou podobu.

Z hlediska dílčích připomínek k práci lze uvést:

- V Úvodu autorka při nástinu skladby práce hovoří o fázích „In the first phase of this thesis“ (s. 10), „In the second phase...“ (s. 11). Tento výraz se obsahově vztahuje k časové dimenzi, zde se však myslí skladebná část práce, tj. např. „part“.
- Slovo hypotéza je na str. 11 skloňováno do plurálu pravidelně („hypotheses“), jedná se však o podstatné jméno se skloňováním nepravidelným, v singuláru hypothesis a v plurálu hypotheses.
- V Závěru jsou chybně uvedena dvě česká slova na s. 79 a dva odstavce v českém jazyce na s. 80. Doporučuji uvedené nedostatky případně opravit přelepáním.

Do diskuse pro obhajobu práce mám následující otázku: Setkala se autorka při zpracování tématu s návrhy vnitřního členění „Central Executive“? Vypracovala si autorka vlastní domněnku o podrobnější podobě této složky?

Závěr: Doporučuji diplomovou práci Zuzany Čeplové k obhajobě a z hlediska klasifikace navrhuji „výborně“.

V Praze dne 12.5.2011

PhDr. Pavel UHLÁŘ